

Димитър Н. Стефанов, Никола
Райков

Изгубени мелодии

„И не би повярвал никой на моите слова, макар и да е вярно това което казват. Години от тъга и страх, ще заличат красивата природа. Новият световен ред ще властва над метален свят. Ще си отидат приказки и песни, заедно с радостта във тях. Веселие, любов, човешки чувства, ще изтлеят безвъзвратно в мрак. Погубените хора просят в тоз объркан и отчаян свят. Но ще има ли надежда в друг случаен свят? Где човешки дух се бори против мрачна тирания. И случаен вятър на надежда, разпилява сивкав прах...“

Станах рано и стегнах раницата. Абе, какво ти стягане, напъхах вътре чувала, две хлебчета, едно шишенце ракия и някой домат, грабнах китарата и тръгнах към 3-та поликлиника – уреченото място на срещата. С бодра крачка само след няколко минути вече бях там и зачаках Никола. Докато времето бавно отлиташе, пръстите ми се плъзнаха по струните, нотите се завъртяха из вътре и се измъкнаха хванати за ръка, но уличният шум ги разкъса на парчета и жадно ги погълна. Повеят поде разпиляната ми черна коса, но бялата лента със знака на мира препасала челото ми, спря замисълът му. Само за секунда настърхнах, но не от студ. Студ ли? Та аз бях навлякъл само ръчно изработената си хипарска тениска. Макар и ранна есен, времето навън си беше още лятно. Точно в този момент Никола сякаш от никъде изникна иззад едно трабантче с вечната си усмивка на лице, нахлузил някакъв стар анцуг Адидас и надянал гуменки. В ръцете си носеше само спален чувал и метална скара. На моето учудване той заяви, че това му било всичко необходимо. После намигна:

– Е, и нещо за хапване – след което извади четири пържоли, увити във вестници и пхнати в едно пликче, скрити до този момент сред гънките на чувала. – Ще можеш ли да прибереш тези неща в раницата?

Кимнах, раницата беше голяма и място имаше, но не вярвах, че това е целия му багаж. Познавах го добре и знаех със сигурност, че из многобройните джобове, които винаги имаше по дрехите си бе събрал още доста неща. Типично в наш стил не бяхме уговорили никакви подробности, така че след няколко минути Никола ме погледна въпросително:

– На стоп или с маршрутка?

– Майтапиш ли се, на стоп естествено, дотам има-няма 30-тина километра, а едва минава девет.

След като единодушно взехме решението тръгнахме към

известната бирена фабрика Загорка, не толкова да се заредим с материал за похода, колкото заради факта, че изходът от града си беше оттам. Когато преценихме, че е настанало време се размахаме с ръце като идиоти. Кой ли би взел двама откачалници? Божието провидение обаче бързо се появи под формата на бяло Ауди, което намали покрай нас и спря на 50-тина метра:

– Накъде сте момчета? – попита шофьорът, след като успяхме да го догоним.

– Към Мъглиж – дадохме хоров отговор.

– Аз съм до Казанлък, но до Тулово мога да ви хвърля, устройва ли ви?

– Тулово е идеално, оттам вече е близо – усмихнах се аз.

Натоварихме се в колата, ние лесно, раницата малко по-трудно и тръгнахме.

– Вие какво? На екскурзия ли сте тръгнали?

– Да – обади се Никола, – решихме да отидем до скалите.

– Катерите ли? – продължи да проявява жив интерес човекът.

– Не – това вече бях аз. Така или иначе бях седнал на предната седалка и ми беше по-удобно да говоря. – Не катерим, просто искаме да използваме последните хубави дни преди зимата.

– Музика да пусна ли? – отклони темата нашият шофьор. – тука едно нещо, мисля ще ви хареса.

Не дочакал нашето съгласие, което откровено казано нямаше как да не получи, защото все пак ние бяхме стопаджиите, натисна някакво копче и в колата се разнесе „Whitesnake“. Музикалният фон измести звука на тишината и разговорът се изгуби в него, позволявайки на всеки да остане сам с мислите си. Минути по-късно колата изкачи баира и се стрелна стремглаво надолу, залута се по завоите, едва не удари едно куче, намали скоростта и спря, за да ни остави на разклона за Тулово.

– Лек ден – пожелах аз, докато Никола тихомълком измъкваше раницата от багажника.

– Благодаря момчета, приятно прекарване и всичко хубаво.

Секунди след думите му, отлетя и колата оставяйки ни в облак от порядъчно количество мъгливи изпарения и кафеникав селски прах.

– А сега?

– Ами може и пеш, не е толкова далеч. А може и пак да си пробваме късмета.

– Днес сякаш върви – усмихна се в отговор Никола.

– Добре, нека почакаме малко, мястото не е лошо – съгласих се аз.

Преди да е минала каквато и да е кола аз вече започвах да изпитвам леки пристъпи на отегчение и не ме свърташе на едно място. Приятелят ми изглежда беше в по-весело настроение, но при мен стопа вече беше рутина и не ми носеше предишната тръпка. Часовници така или иначе нямахме и за времето можехме да съдим единствено по огненото колело, което едва креташе по своя всекидневен небесен път. Шосето висеше мъртвешки пусто в празнотата на безвремието.

Вече твърдо бях решил да тръгваме пеш, когато се зададе една каручка предвождана от едно малко, но набито магаре. Движенията му показваха, че е доста силно, а гладкият му косъм, че се грижат добре за него. Някакъв леко чудноват дядо беше приседнал в нея, но дори не поддържаше юздите на животното. Разхвърлените му коси се сливаха със също така белите мустаци и завършваха в предълга брада. Дрехите му се състояха от нещо като дълга сива роба от груб плат, която покриваше цялото му тяло. Ритмичното потропване на копита по асфалта приближаваше и когато стигна до нас, дядото ни попита сърдечно:

– Към скалите ли сте момчета?

Успях да си помисля, че очите му излъчват приятна мека топлина.

– Да – усмигнахме се ние в отговор.

– Качвайте се, ще ви закарам – помахна подканящо старецът.

Не се поколебахме и внимателно седнахме от двете му страни. Заговорихме за ежедневни неща и от дума на дума, тема на разговор стана новият фюрер, както се изрази дядото. Ставаше въпрос за Буш.

– И за какъв дявол му беше тази война? Ами че това управник ли е? Целият свят да говори за него! Добрият управник се познава по това, че народът само знае за него, докато от лошите хората се боят и им се присмиват. Нима не знае, че войнственният и жестокият загива, при това не от естествена смърт, докато миролюбивият живее. Абе хубаво сме го казали ние – който нож вади от нож умира, ама пусти американци, още не им е дошъл акълът в главата... Всичките тези войни са само за пари! Момчета, от мен да знаете едно нещо – няма по-голяма опасност от жаждата за богатство. Не мога да ги разбера тези хора – милионерите. За какво са им толкова пари? Ами, че те не могат цял живот да ги изхарчат. Могат ли да изядат повече от толкова и толкова ядене на ден? Не могат! А могат ли да живеят в повече от една къща? Също не могат! Тогава за какво им е всичко това?

– Абе така е дядо, но да си беден и гладен също не е добре – прекъснах водопада от думи аз. Никола, както винаги предпочиташе само да слуша.

– Вярно е моето момче, но за друго ми беше думата. Както и да е, тъй като ви гледам с тази раница май сте планинарчета. Много добре сте го решили, то днес и утре са хубави дни, после времето се разваля.

– Прогнозата е за хубаво време до края на месеца – намеси се все пак Никола.

– Ти тези от телевизията и радиото не ги слушай, ами чувай какво ти пее дядо ти Боян. Когато планината боботи с гняв, метеоролозите да мълчат. Та, рекох хубаво сте решили да излезете из природата. Човек трябва да я познава, да живее в хармония с нея и да я обича. Но хайде, хайде, че вече стигнахме.

Слязохме от каруцата, благодарихме на дядото за возилото и за бе-седата и поехме към гората. Изпратиха ни последните реплики на този странен човек:

– И момчета, вървете смело по пътя си. Животът е като ей туй търкало на каруцата. Има и отгоре, има и отдоле. Но това, което е отгоре става отдоле, а пък туй дето е отдоле става отгоре.

Обърнахме се да го попитаме какво има предвид, но той вече беше изчезнал.

* * *

Пътеката се виеше неуморно нагоре, шумуваше се през гората, пресичаше реката и едва не се губеше по склоновете. Това беше и нашият път. Слънцето се беше изкачило високо в небето, откъдето лениво ни гледаше, обсипвайки ни с обич. Повечето ни дрехи бяха небрежно смачкани на топка и напъхани в раницата ми, оставяйки ни единствено по долни гащи, най-вече от благоприличие. Обувките бяха свалени и краката ни смело дишаха свободата на планинския въздух. Това не би било добра идея, предвид каменистата пътека, но ние цяло лято бяхме обикаляли Аязмото боси и сега този естествен масаж ни изпълваше с тонизираща енергия.

Вървахме с равномерно темпо и попивахме вливащата се сила на земята и спускащата се милост на небето. Имах чувството, че мога да вървя така с години, но не ми се наложи. Никола беше пред мен и рязко спря. Трябваше или и аз да спра, или да се блъсна в него.

– Какво има! – възмутих се.

– Какво, та какво! Чакай да пусна една вода.

– Ходи се скатай зад онези дървета – вметнах аз. – Не че ще минат хора, но всичко се случва.

Много сериозен недостатък ми е това. Направо предизвиквам

хората с такива явни коментари. От сорта на – „вземи си чадър вали“ или пък – „яденето е горещо, почакай да изстине“.

– А не бе, на пътеката ще пикая! Вярно, че няма кой да мине, то в тази планина освен горски духове и самодиви друго няма – добави той.

Подсмихнах се:

– Прищяло ти се е на теб самодиви, особено както си извадил звяра!

Никола се измъкна иззад дрянските храсти оправяйки боксерските си.

– Много доволна усмивка имаш, да не си срещнал някоя от тях – жилнах го за пореден път.

Тези наши майтапи бяха колкото нормални, толкова и странни. Малко хора издържаха на вечната ми заядливост. Всъщност бях умерено заядлив, като най-важното беше човек да не ми се връзва. Никола, слава богу ме приемаше на майтап. Може би и поради този факт се разбирахме толкова добре.

– Майтапиш се ти майтапиш, ама те ще дойдат – измъкна се ловко Никола, – пък може и нещо друго да дойде и тогава ще се попикаеш от страх.

– Лесна е твоята, ти вече се изпика. Но не викай меца, като си в гората е казал народът, макар че сега какви ли мечки има по нашите гори! А самодивите и да дойдат те са добри, нищо лошо няма да ни направят. Още повече, че обичат музикантите. Сърце и душа дават, да им посвири някой на кавал. Е, кавал нямам, но китарата нали е с нас.

– Да бе да! Бабини деветини – прекъсна устрема ми моят приятел.

– Така е! – защитих се аз. – Това го знам от дядо си! Неговият дядо, тоест моят прапрадядо са го отмъкнали самодивите от някаква седянка, ама той е бил голям свирач. Навред по балкана не е имало майстор като него.

Никола слушаше записан.

– Такава поне е официалната версия – продължих аз. – Злите езици намекват, че вече направил белята с прапрабаба ми, но той е бил свободна душа и не е искал да минава под венчило, та да се заробва.

– Виж това по ми се вярва – грейна моят спътник, – а ти какви ми ги разправяш самодиви, та самодиви.

Отворих уста, да му отвърна, но той ме сряза:

– Хайде по-бързичко, че имаме още доста път, пък и дърва трябва да съберем преди да е паднал здрача.

– Какъв здрач те гони теб, слънцето още икиндия не е минало.

– В гората здрачът пада рано – обоснова се той и ускори крачката.

Слънцето, чуло, че се говори за него заблещука по-ярко. Дърветата почувстваха това и замлъкнаха. Само короните им продължиха да се люлеят безмълвно, а реката приюти настаналата тишина в коритото си. Скалите над нас заприличаха на олово, застинало в необичайните форми на излети съдбини на славни герои. Цялата природа замря във вечността и този миг с нищо не подсказваше, че в гората пада рано здрач. Какъв ти здрач, самата мисъл, че слънцето ще залезе беше смешна.

Гласът на Никола ме изтръгна от този унес:

– Къде са ми цигарите?

– Абе човек – сепнах се аз, – как може да мислиш за цигари в такъв един момент!

– Че какво му е на момента? – учуди се той. – Трябва да са паднали някъде бе... – вайканията продължаваха.

– Трябва ли и тук да се тровиш? Природата на едно място да се е съхранила, а ти и тук искаш да мърсиш!

– Нищо няма да и стане на природата от малко цигарен дим, аз угарките не ги хвърлям.

– То оставаше и фасовете да хвърляш навсякъде...

– Обаче ето, изчезнала ми е кутията. Много странно, джобът ми си е закопчан.

– Ти сигурен ли си, че си ги взел? – любопитството ми взе връх над възмущението.

– Да бе, сигурен съм, специално си ги купих преди да тръгнем – беше сигурен.

– Хайде стига с тези цигари...

– Да, прав си, и без друго наоколо расте самодивско биле. Съвсем бях забравил за тази омайна билка. Добре, че си нося лулата по навик – ръката му бръкна в един от многобройните бездънни джобове, сякаш за да се увери, че е така.

– Скоро ли ще стигнем? – полюбопитствах аз.

– Спокойно, още малко и ще се качим на билото, после е лесно.

– Горе викам да направим една кратка почивка – предложих аз.

– Както кажеш, но наистина кратка – предложението бе прието.

Наистина съвсем скоро бяхме на върха. Погледът ни обхвана една малка вселена. Природата край Мъглиж бе сурова със своята красота. Над короните на дърветата, които шушукаха и бърбеха помежду си, се носеше ропотът на реката, който се смесваше с тяхната глъч. Планинският вятър поемаше тази багра от звуци и я захвърляше към нашите

уши. Човек заслушан в тази природна музика ясно отличаваше общия звуков фон, който прииждаше на приливи и отливи, подобно на морски вълни. Над този океан от зеленина, размесен с малко жълто и червено, се издигаха скалите подобно на островърхи мачти на кораби. Зъберите лъкатушеха, губеха си и отново се срещаха, надпреварвайки се кой ще достигне по-високо. Грубите каменни канари стърчаха гордо надвиснали над нас и ни примамваха със своята непристъпност. Кълбото бяла светлина застина на небосклона да се порадва на омайната гледка, недокосната от човешка ръка. Лъчите му се спуснаха по скалните мачти, окъпаха морето от дървета, погъделичкаха червените, заиграха се с жълтите, погалиха зелените, поздравиха реката и приветстваха всички божи твари наоколо.

Метнах отново раницата на гръб и последвах фигурата на Никола, която вече се беше загубила в ниското. Склонът се шмугна надолу в гората, пързаяйки се по пъстрите есенни листа и нашите нозе го последваха с лек бяг. Спускането завърши в реката. Поне за Никола. Аз бях малко зад него и успях да спра на косъм от водата. Цялата тази сцена, както и неговите комични вайкания, направиха цялата ситуация изключително смешна и аз прихнах. Той ме погледна леко ядосан, след което се засмя с глас. Такива си бяхме. Нищо не можеше да развали настроението ни. Въпреки това аз реших да съм по-внимателен при пресичането. Лекият ромон, който се чуваше горе, тук се беше превърнал в рев на незнаен звяр, заглушаващ стонове на гората. Бистрата вода се разливаше между двата бряга осеяни с паднали листа и остри камъни. Назъбени скали разбиваха потока на мека бяла пяна, но и тях ги чакаше съдбата на изгладените, потънали в забвение техни събратя на дъното. Жълти листа и кафеникав влажен мъх ги застилаха, изтъкавайки покривалото на естествения мост, по който стъпвах. След още няколко несигурни крачки по камъните, вече бях на другият бряг, докато Никола безцеремонно нагазил до колене жвакаше из водата и си подсвиркваше „Детство мое...“

Пред взора ни се разкри поляната. В центъра ѝ лежеше огнището, направено от едри, опушени от многобройните огньовете камъни и вдъхващо уют и сигурност. В единия ѝ край няколко шипкови храсти срамежливо се гушеха един в друг, а близо до тях огромен дъб – сърцето на моравата – пращаше поздрави на небето с клоните си.

– Пристигнахме – наруши мълчанието Никола. – Давай да съберем някоя клонка за огъня, че скоро ще мръкне.

Едва сега усетих, че тук наистина бе по-тъмно. Докато слизахме се

къпехме в слънчева светлина, а тук вече се усещаше приближаващата вечер. С дружни усилия събрахме няколко наръча с трески, а след тях дойде ред и на по-сериозните клони.

– Само преди три седмици идвахме тук и бяхме събрали всички опаднали дърва на това място, а сега пак има доста – учуди се Никола.

– Гората се грижи за тези, които не и мислят злото. – отвърнах му аз.

Реших да се кача малко по-високо, за да потърся там материали за огъня. Взех и раницата с мен, а когато се върнах Никола правеше титанични усилия да измъкне едно цяло дърво от реката.

– Остави го, и без това е мокро.

– Като изсъхне на огъня ще се запали – задъхващ се от усилия изпръхтя Никола. – По-добре остави тези дребосъци и ела да помогнеш.

След много мъки дънерът си стоеше на мястото, а ръцете ни бяха целите в драскотини. Тръшнах се на земята скапан от неуспеха. Моят човек обаче изгаряше в пламъка на новата си идея и припряно обикаляше дървото търсейки по удобен начин да го захване.

Плеснах се по челото. Как може да сме толкова глупави. Разрових се и намерих две подходящи пръчки, които използвахме като лостове. Напънахме се малко и този път усилията ни бяха сполучливи. Пряко сили домъкнахме кютюка до събратята му и се свлякохме до него. Лежах и имах чувството, че не съм носил дърва, а съм се борил с мечка, когато Никола скочи бодро:

– Цяла нощ ще се излежаваме. Сега искам да хвана последните слънчеви лъчи и да събера малко билки.

– А – учудих се аз, – че ти и от билки ли разбираш.

Закъснелите ми думи последваха, но не достигнаха стъпките на Никола.

Аз също се надигнах и бавно приближих огнището, за да се заема с неговото стъкване, докато слънцето прецеждаше последните си кърва-вечервени лъчи през гъстата мрежа, изплетена от клони и листа.

* * *

Огънят пращаше весели искри нагоре, а аз се любувах на играта на пламъка. Радостните отблясъци чертаеха странни фигури по лицето ми. Тъмнината ме обгръщаше от вси страни, опитвайки да изпълни сърцето ми с мрак, но огънят беше сигурната крепост на моите страхове. В мен се пробудиха атавистичните кошмари на моите прадеди от неизвестното и невидимото. Напълно разбирах времената, когато носителят на

светлина е бил обожествяван. Исках да се приближа до него, да се сгуша в прегръдката му, уютна като лоното на прамайката природа. Бях потънал в съзерцание на летящите искри и въобще не забелязах завръщането на Никола. Думите му ме изтръгнаха от неволната медитация, в която бях изпаднал:

– Ето това – обясняваше Никола, – е синьо буреносче. – явно говореше отдавна. – Народът казва, че може да бъде открито само четвърт луна преди голяма буря и носи късче от стихията в себе си. – след което той постави набраните стръкове във вече заврялата течност. Не предполагам, че е успял да побере цяло джезве в джобовите си – Това пък е водна омая.

– Расте само покрай водата ли? – съобразих аз.

– Точно така. Лекува болно сърце, лоша язва, уморени нозе и най-вече полове безсилие – подхили се той.

След като сложи и него в приготвящата се отвара, добави „таласъм-ска торбичка“ и „зелен дълготул“. От последното в особено големи количества, граничещи със злоупотреба, след което на лицето му цъфна доволна усмивка.

– Не сложи ли твърде много билки? – позаинтересувах се аз.

– В никакъв случай – настоя той, докато с голяма грижа разбъркваше всичко това с някаква пръчица, – точно колкото да ни сгреят.

– Никола, а от тези бурени няма ли да сложиш?

– Това е прочутото самодивско биле. Вярно, че е с малко странен лилав цвят, но...

– А! Вярно, че е лилаво! Абе, да не е нещо отровно? Ти затова ли не го слагаш в чая?

– Не, самодивското биле е много по силно, когато се пуши отколкото сварено на чай.

– Как така силно, какво точно ти прави?

– Не е отровно, спокойно имай ми доверие... Отпуска мускулите и носи отмора..

– Само да не е някакъв гаден наркотик!

– Абе какъв ти наркотик, аз много не разбирам, ама наркотиците това са героин, кокаин, разни такива гадни неща на хапчета или на прах. Това си е билка, която си расте сред природата.

– Не знам.... По-скоро ще си пия ракийцата, не ми се занимава с никакви троскоти...

– Чел съм, че действа страхотно и сега ми се е паднало да го пробвам...

- Добре, пуши си я сам!
- Ти пък си пий тая изгаряща гърлото гадост!
- Да бе изгаря, знаеш ли как стопля? Даже и без огън можеш...

Тръгнах към реката, където се изстудяваше еликсирът на свако ми Кольо. Тъмницата беше пълна. Чуваше се шумът на течащата вода, но това беше единственият ориентир, по който можех да намеря реката. Явно грозданката беше загубена за мен тази вечер.

- Никола, не мога да намеря бутилката – върнах се при огъня аз.

– Добре де, добре – приятелят ми не обърна особено внимание на бедата, която ме беше сполетяла, а грижливо натъпкваше лулата с лилавите връхчета, които стриваше с ръка.

- Ама как добре, аз какво ще правя тази вечер?

- Ами пробвай това – подаде ми луличката спътникът ми.

– Добре де, но само веднъж ще си дръпна – предадох се аз. – то така без глътка не се отваря и мерак за песен!

– Опитай от лулата, повдига духа и развеселява настроението – продължи да ме окуражава Никола. – Много е блага тази билка, димът е мек и ароматен. Отнася те в забълбуканите дебри на безкрайноста.

Не обърнах внимание на последната реплика, а си поех сериозна порция дим от лулата.

* * *

Тялото ми се отпусна. Топла вълна обхвана глезените ми, пропълзя по краката, покатери се по кръвоносните съдове на гърдите ми, изду дробовете и нахлу в главата ми. Имах странното чувство, че наблюдавам пламъците през нечии чужди очи. Огнените езици продължаваха своята игра, но се бяха смалили, сякаш се реех над земята. Погледът ми сам се насочи към хората насядали край огнището. За моя огромна изненада видях себе си там, застинал във времето. Усетих, че изпадам в паника, но точно в този миг пространството изгуби ясни очертания. Удължи се и смени форма. Времето се разтече и престана да съществува. Пространство и време се сляха в един безкраен миг. Аз потънах в него и изпитах едно неопишуемо блаженство. Отговорите на всички въпроси ми бяха открити. Освен тези за моята личност. АЗ-ът напълно се беше изгубил в непроходимите пътеки на универсума. Не знаех колко продължи това състояние, но усещането на объркване и дезориентация изплува първо. Нямах представа кой съм аз. Тоест не знаех нищо за себе си от ежедневиия живот. Аз бях нещо различно от всекидневната ми представа за себе си. Шокът от разпадането на познатия ми свят ме хвърли в

паническо търсене на нещо за което да се хвана. Нещо малко. Къде се намирам? Защо съм в такова състояние? Страхът, не изпитван никога до сега ме накара да осъзная, че така се чувства човек при среща със смъртта. Същият този нечовешки страх веднага ме издърпа от мъглата около мен. А вълните му, които разтрисаха тялото ми, ме изхвърлиха на брега на реалността.

* * *

– Аз избирам нещо. Ето в случая аз избирам да пуша или да не пуша самодивско биле. Но какво е изборът? – думите идваха от моята уста, но аз ли ги изричах?

– Нима още не си разбрал Митак. Изборът е в липсата на такъв – Никола звучеше повече от странно.

– Искаш да ми кажеш, че нямам право на свободен избор?

– Не. Разбира се че имаш право на свободен избор. Но ако следваш естественият хармоничен път на Вселенския закон, наречи го Дао ако искаш, то тогава изборът вече е направен.

– В смисъл?

– Ти си приел по-висшия избор на нещо. Поставяш това нещо над себе си. Има нещо по-велико от твоя всекидневен и банален АЗ.

– И защо трябва да следвам избора на това по-висше нещо? Наречи го Бог или както искаш.

– Не, ти не си длъжен да го следваш в никакъв случай. Бог, или каквото и там да е, ти дава възможността да го правиш или да не го правиш.

– Добре де, защо да избирам да кажа „Да“ на това.

– Защото това е ключът. Истинската любов към всичко. Не ключът към, погрешно тълкуваният от християните, задгробен Рай. А Раят тук и сега.

– В този момент?

– Моментът е вечността. Времето не съществува в момента.

– А когато не съществува времето, не съществува и пространството.

– Разбира се, те са взаимосвързани.

– И когато се разчупят тези граници животът ни става осъзнат.

– Всъщност нещо повече – всеки път, когато помислиш за нещо, колкото и малко да е то, с Любов правиш една крачка към осъзнаването си.

– Може би просто трябва да вършим всекидневните си неща, но с

чувство? Това ли имаш предвид, като казваш – „осъзнат“?

– Абсолютно! Раят ни чака с отключени врати още в този момент. Трябва да се осъзнаем и да ги отворим. Да се събудим от всекидневния си кошмар. Празникът на Земята започна!

Това бяха последните думи, които кънтяха в главата ми когато унесът ме зашемети, пропълзя по мен и ме надви.

* * *

Отворих очи. Бях задрямал, унесен от топлината на огъня. Никола също блажено похъркваше на своето място. Бутнах го леко:

– Ако ще спим давай да отиваме към чувалите Той се протегна:

– Рано е още, пък и съм гладен като вълк.

Едва сега усетих, че и моят корем протестираше. Наизвадихме малкото храна, която бяхме донесли и се захме с приготвянето на пържолите докато ръфахме домати подобно на ябълки.

– Къде ще сложим мръвките? – заинтерисува се Никола.

– Давай направо върху хляба – предложих аз.

Трябва да ви призная, че който не е опитвал месо приготвено на жаравна наистина е изпуснал много. Пържолите бяха препечени отвън, но крехки и сочни отвътре. Двамата поглъщахме храната съсредоточено и безмълвно. Само от време на време издавахме доволни нечленоразделни звуци.

– Хапнахме, сега може и да попеем – моят приятел имаше щастлива усмивка на лицето си.

Аз само това и чаках. Всъщност доста трудно си намирам слушатели, така че взех китарата и подкарах „don't cry“.

– Зарежи ги тия простотии, дай нещо на български.

Дори не се замислих, ръцете сами се плъзнаха по грифа, а гласът ми съпроводи акордите в тишината на нощта:

Припадне ли сумракът и огънят затлее,
приканя гората, мъжко гърло да запее

Присъедини се и втори глас:

Надигне се луната,
огъня с лъчи разпали,
с танц магически гората
самодива мене мами

Пеехме октава, ако не и две по-високо:

Дива танц играеш, дива мен желаеш,
дива появи, дива защото ти си: дива, самодива стихия...

Зад гърба ми се чу весел кикот и с периферното си зрение смътно мернах някакви бели воали.

– Никола, видя ли това? – оставих китарата на земята.

– Абе, какво стана? Видя ми се нещо.

– И на мен!

– Спокойно, трябва да е от луличката...

– Дали? Та аз почти не си дръпнах.

– Май сме злоупотребили с билето.

– Да ти кажа честно стига ми толкова преживяване за днес, ще си лягам.

– Аз ще поостана още малко докато догори огъня – Водичка има ли останала?

– Май свърши.

– Кой ще ходи сега до чешмата?

– Който няма акъл, кой? Ти ръката си не можеш да видиш в тая тъмница през реката ще ми минаваш. Трай до утре, не си малко бебе. по-добре жаден, отколкото удавен!

Премъдростите му нямаха край. Примирих се с жаждата и си легнах в чувала, където ме посрещна сънят.

– Спиш ли?

– Вече не – леко ядно промърморих аз.

– Добре, аз помислих, че съм те събудил – сарказма му нямаше граници.

– Айде остави ме на мира, наистина ми се спи...

– Добре де, ама няма ли поне да погледнеш звездите?

– Какво ще им гледам, това мога и в града да го правя.

– Къде си виждал толкова звезди в града?

Обърнах се по гръб и отправих взор нагоре. Беше рядко красиво. Наистина светлините на града ни лишават от може би най-голямата красота – надупченото от безброй светещи точки катранено небе. Чудно, имаше облаци, но те закриваха само луната, като по този начин звездите грееха още по-ярко. Загубих се в това изобилие от красота, когато глътнах на Никола ме стресна:

– Според теб дърветата могат ли да говорят?

– Никола, какво ти става? Май съвсем си избочил – възмутих се аз.

– Да, май си прав. – съгласи се той. – давай да спим, до утре ще се оправим.

Отново се сгуших в прегръдката на Морфей. В просъница съзнанието ми възприе последната реплика на Никола и тихият шум на листата доби смисъл:

* * *

Песен на Дърветата

Нека пукат, пукат клони и стъбла
Нека никой не забравя нашата тъга...
Тихичко се ронят есенни листа,
спомня ли си някой старата гора?
Помним, помним ние древните лета.
И в сърца ни блика мъка от смола.
Корените пият сребърна вода,
златни клонки гледат слънце и луна.
Мъхестото тяло милва го дъжда,
майката природа бди над нас в нощта.
Хора бродят, бродят с огън във ръка,
сенки бягат, бягат в нощната тъма.
Шепнеме отново, с тъжната река,
шепнеме отново, в тиха самота:
„...Случайни стъпки, случайни хора.
Не са случайни съдбите извечни.
Мрак поглъща, мрак обгръща
случайни стъпки, съдбите извечни...“
Нека пукат, пукат клони и стъбла
Нека никой не забравя нашата тъга...

* * *

Слънчеви лъчи нежно пробягваха по лицето ми. Стараех се да не им обръщам внимание, до момента в който се съсредоточиха върху очите ми. Изругах и се обърнах на другата страна с твърдото намерение да поспя още малко. Добра идея, но Никола развали всичко:

– Ставай вече, няма да мързелуваш цял ден!

Явно гадината вече беше станала и сега се опитваше да разбуди целия свят и мен в това число.

– Остави ме да поспя още малко, слънцето току що изгрява...

– Може и така да е, но в средата на океана. Хайде ставай, минава девет.

Размърдах се сънено, направих отчаян опит да отворя очи, протегнах се в чувала и отново се обърнах. Вече се загубвах в поредния сън, когато Никола реши да бъде груб.

– Ставай де, нали искаше вода.

– Това беше снощи – изсумтях аз с широко затворени очи.

– Добре де, ето ти вода – явно сумтенето не е било достатъчно разбираемо.

Съдържанието на една бутилка се изля на главата ми. Миг по-късно двамата с Никола се търкаляхме по тревата, а два мига по-късно вече бяхме седнали и се смеехме. Отворих очи и приветствах утрото.

– И така, какви са плановете за деня?

– Ами викам да отидем до водопада, а после ще му мислим. Може и да останем за още една вечер, а може и...

– След два дни пътувам за Италия и предпочитам да се приберем още днес в града.

– Ей, съвсем бях забравил. Тогава отиваме до водопада и се връщаме тази вечер – тонът му беше въпросителен.

– Така е по-добре, но ще има ли достатъчно време?

– Ако те бях оставил да спиш нямаше да има, но сега трябва да стигне.

– Ами да тръгваме тогава – изявих готовност.

Вече се бях разсънил, затова изтупах набързо чувала и въпреки, че беше леко мокър го смотях в раницата. Никола изпълни същата процедура с неговия чувал, уви скарата в оцелели от огъня вестници и бяхме готови за път.

– Чакай малко – сепнах се в последния момент.

– Какво има?

– Ами забравих ракията. Снощи не успях да я намеря, но сега вече е светло.

Слязох до рекичката и се огледах. Бутилката я нямаше. Спомнях си мястото добре, но там сега се разливаха ситни вълнички и нито помен от нея.

– Никола, няма я!

– Какво няма?

– Не се прави на идиот, естествено че бутилката!

– Може течението да я е отмъкнало към града.

– Стига глупости, кажи къде си я скрил?

– Абе колко пъти трябва да ти казвам, че не съм ти пипал тъпата ракия!

Примирих се със загубата на божествения еликсир, метнах раницата на гръб и поехме към водопада.

* * *

Потеглихме с бързи крачки. Не си гледах в краката, а очите ми шареха по скалите, покрити със сухи лишеи и тук таме някое дърво, превило се под самотната си съдба, спираха се за момент в реката, която ту изчезваше в ниското, ту се появяваше току под нас – на места плитка, с наредени камъни, по които можеше да се премине, на места със своите прохладни вирчета, където дори и в средата на лятото човек можеше да си изстуди бирата, а след това гората приютяваше погледа ми за дълго. Просто не можех да го откъсна от дърветата. Те бяха толкова различни, някои вече разсъблечени, други носеха горделиво шарената си есенна премяна, трети, които напук на всичко живееха във вечна пролет – зеленееха. Вървах, но краката ми сами намираха пътеката, която се ронеше и губеше сред камънаците и дърветата, и все по-трудно пресичаше реката. Никола, който от скоро беше взел раницата ми също се умори и двамата спряхме да починем. Аз поседнах на един камък, а той опря гръб до една малка скална ниша и тръшна раницата на земята. Всички места през, които минавахме бяха приказно красиви, но тук бе просто вълшебно. Един повей на вятъра разклати дърветата, разтърси клоните им и предизвика златен дъжд от листа, които се качиха на гърба му и затанцуваха покрай нас. Едва успях да обхвана всичко това с поглед, за да му се насладя. Извърнах отново очи към моя приятел, когато забелязах, че раницата, която допреди малко беше до него, сега бе изчезнала. Никола стоеше с леко отворена уста, а на лицето му се четеше истинско недоумение.

– Къде е раницата? – заинтересувах се аз.

Той не реагира, сякаш изобщо не ме беше чул.

– Никола! – почти извиках аз.

Той се сепна и с все още изписан страх на лицето шепнешком ми довери:

– Отмъкнаха я някакви малки космати същества. Видях ги с очите си.

– Не се ебавай с мен. – не повярвах на глупостите му.

– Откраднаха я няколко дребни създания, почти целите покрити с козина. Ей толкова големи... – той показваше с ръце тяхната големина.

– Никола, стига си приказвал глупости.

– Да бе, бяха кафеникави и черни, само едното беше бяло. Мисля, че беше женско... – приятелят ми продължи да ръкомаха.

– Аха, и откъде разбра, че е женско?

– Ами беше малко по-дробно и доста по-симпатично от останалите...

– Да не си пушил пак от билето? – тръснах глава в неверие.

– Абе, какво ти биле! Видях ги в последния момент, когато се вмъкна в ей тази скална дупка, заедно с раницата ти – казвайки това, той направи жест с ръка към нишата до него – Защо не ми вярваш?

– Ами че то за вярване ли си е... – възроптах аз.

– Добре аз влизам вътре, като искаш ела с мен да провериш. – Никола съвсем сериозно вече оглеждаше отвора.

– За какво ти е да нахълтваш в тази дупка? – все още не схващах аз.

– Няма да оставяме раницата на някакви дребосъци я!

– Ама ти наистина...?

Никола се опитваше вече да провере раменете си през тесния отвор като въобще не ми обръщаше внимание. Скоро го последва и останалата част от тялото му и той се изгуби в скалата, оставяйки ме напълно сам. Все още не знаех какво да мисля за случилото се, но любопитството ми надделя и аз също се промъкнах навътре. Макар и с големи усилия, малко по-малко запълзях към вътрешността по някакъв нисък и тъмен коридор. Пътуването не трая дълго. Никола беше приседнал в дясно от отвора, през който се показах. Двамата се бяхме озовали в неголяма пещера с височина малко повече от човешки ръст, осветена от някакви малки свещички, които разхвърляха отблясъци по козините на близо двадесетината дребни същества, насядали наоколо. Любопитните им големи очички ни оглеждаха с интерес, но без каквато и да е следа от уплаха. Те издаваха странни звуци, които за мен бяха лишени от всякакъв смисъл, но очевидно им служеха да комуникират помежду си. Предмет на оживеното обсъждане сигурно бе нашето внезапно нахълтване. Въпреки, че се различаваха помежду си по редица малки подробности, в общи линии бяха дребни на ръст, като най-едрото бе не по-голямо от един човешки лакът. Имаха леко закръглени тумбаци и възголеми остри уши. Телцата им бяха почти изцяло окосмени, оставяйки открити единствено муцунките, както и пухкавите им ръчички. Бяха насядали в кръг, в чийто център бе поставена новата им придобивка – наскоро отгмъкнатата ми раница. Едно от по-едрите същества, което имаше сиво-бяла козина и вероятно бе нещо като старейшина пристъпи напред, подпряно на старо

изсъхнало клонче и проговори на леко странен български:

– Ние ви посрещаме в мир. Добре дошли в наш дом. Ние върни ваши неща.

С Никола се спогледахме в недоумение, неспособни да реагираме на видяното и случилото се.

– Ние не мисли зло. Ние живее в мир с всички – проговори пак съществото.

Приятелят ми сигурно успя да се окопоти преди мен, защото пое инициативата, като внимаваше да говори бавно:

– Ние също не искаме да ви навредим. Радваме се да бъдем тук с вас.

Изказването му явно бе разбрано, защото предизвика бурна радост сред всички същества, която бе изразена чрез спонтанни възгласи и подскачания.

– Мисля, че не са лоши – прошепна към мен Никола.

– Да се надяваме – посъвзех се и аз.

– Вие остане? Гости могат останат, колко иска – проговори отново старейшината, след което се обърна към няколко от другите и им заобяснява нещо на техния странен език.

Те се изгубиха в дъното на пещерата, докато ние не посмяхме да мръднем от местата си. Не след дълго обаче се върнаха, като две от тях носеха победоносно шишето ракия, а трето беше вдигнало високо над главата си „изгубената“ кутия цигари. Откритието къде за изчезнали нашите вещи предизвика усмивка по лицата ни:

– Кутията Ментова Горна Джумая! – не скри радостта си Никола.

– И шишенцето с ракийката! – бях още по-весел аз.

Поведени малко по-навътре в пещерата, ние се озовахме в естествено разширение, което бе основното помещение, където живееха. В центърът му имаше малко огънче, а наоколо почти нищо друго, освен купчинки меки есенни листа, които служеха на съществата за фотъйли (а може би и за легълца). Ние също приседнахме заедно с тях в кръг около огнището. Няколко дупки в скалата служеха да отвеждат дима, а в неголямото бакърче, което пламъците облизваха, къкреше гозба. Никола изказа опасенията си, че малкото количество супа от речни раци и странни билки, което те приготвяха, едва ли би било достатъчно за всички, но мнението му бе прието с бурен смях.

– Хора не бива яде много. Хора могат бъде много алчен. Храна и скъпоценности. Не бива тъпче търбусите си, защото после усмърди пещера – обясни едно сиво-кафяво дребосъче и всички избухнаха в още

по-гръмко веселие.

Двамата се спогледахме сконфузено и прихнахме в смях заедно с тях. Общият кикот огласи пещерата, заблъска се по стените и избяга през дупките, но част от него отново се върна към нас под формата на ехо. Едва отмина дружният кикот, когато из пещерата се разнесе музика, сякаш идваща от арфа. Ненадейно как бялото мъниче, което изпървом мярна моят приятел, бе измъкнало от раницата неговата скара без да го забележим и сега я използваше като музикален инструмент. Под акомпанимента на звучната мелодия кутията цигари бе раздадена наоколо, като само аз отказвах. Съществата се оказаха точно 19 на брой, защото и за Никола остана една и той я изгледа блажено, когато му бе връчена. С малко клонче, взето от огъня един тремавичък риж дребосък изпълни ритуала по запалването, като обикаляше всички, поклащайки дебелото си дупе. Надали имаше по-смешна гледка от съществата, които едва държаха запалените цигари, големи колкото ръцете им и си опъваха от тях с комично изражение на лицето и зле прикрита кашлица. Явно обаче бяха много доволни.

– Пушеща пръчка, много силна! – възхити се едно от тях, дребничко с жълтеникава козина.

– Много се радвам, че сте ги намерили – обясняваше се Никола.

– Ние не намерили, ние подличко задигнали – изказването отново беше придружено с веселие.

– Ние съжалява. Отмъкничко много пакостлив понякога – намеси се старейшината.

– Вие си имате имена? – изненадах се аз.

– Разбира се има имена. Това Отмъкничко, това Забравичко, това Бързичко, това Джордан! Съществото гордо се изпъчи напред, държейки подобно на щит значка със символа на Чикаго Булс, която незнайно по какви пътища беше попаднала в тях. Двамата се разсмяхме от сърце, недоумявайки откъде бяха чували за баскетбол тези дребосъци.

– Но какви същества сте вие? – заинтересува се Никола.

– Как какви? – не разбираха те.

– Ами какъв вид сте. Как ви наричат всички вас?

– Ами след Бързичко, това Тунтулена, това Луничка... – явно не свещаха те.

– Как ви наричат всички вас хората – опитах се да внеса пояснение аз.

– Хора?! – искрено се учудиха. – Ние не говорили с хора преди вас много дълго време.

– Мой працядо последно говорил с хора. Те научили него този език – изпъчи се Отмъкничко.

– Ние може чете и говори. Големи хартии, оставя хора в гора. – опита се да поясни Бързичко, но не го разбрах какво иска да каже.

Скоро съществата, които макар и не разбрали какви са, наричахме помежду си „таласъмчета“, направиха усилия да си подават шишето рация помежду си. Тази идея пропадна с гръм и трясък, тъй като просто не можеха да повдигнат бутилката. Непохватко дори успя да разлее малко течност по себе си и се заоплакваше от силната миризма с която се беше напоила козината му. Аз съобразих да им покажа, как да използват капачката и те останаха безкрайно доволни. Бе раздадена и една дървена лъжица, с която всеки можеше да отиде до огънчето и да вкуси полагащите му се две загребвания. Честно казано не разбрах какво точно бяха сложили вътре, въпреки техните объркани обяснения за есенни горски плодове, кражба на човешка сол, епични битки с речни раци и някаква горска смрадлика, която растяла близо до малки кафяви гъби, които също били попаднали в супата по идея на Любопитко. Причината да попитам за рецептата бе, че това сигурно беше едно от най-вкусните неща, които съм опитвал някога. По дяволите, никак не ми се искаше да напускам това място.

– Остане хапне диви ягоди – предложи старейшината Мъдричко сякаш прочел мислите ми.

Никола ме погледна въпросително. Явно събитията му бяха повлияли и беше изключил какво се бяхме разбрали сутринта.

– Знаеш, че пътувам за Италия след два дена, имам запазен билет, трябва да се приберем в Стара Загора тази вечер, забрави ли? – казах му тихо аз, така че да не ме чуят.

Забелязах, че това го натъжи, затова се съгласих на компромис:

– Добре де, може да не ходим на водопада, а да останем тук до вечерта. Но така или иначе предпочитам да се приберем в града днес.

– Искаше ми се да видиш водопада, но тези същества не са за изтърване – съгласи се с мен. – Водопада ще го видим друг път.

Сякаш разбрали за какво си говорим, до нас приседна Мъдричко:

– Вие отиде водопад?

– Предпочитаме да останем тук още малко, а вечерта ще трябва да се приберем – обясни му Никола.

– По-добре отиде магически водопад, после може върне се...

Явно не ни казваше всичко, а премълчаваше нещо. Нещо важно.

– Добре, тогава след малко тръгваме, ще отидем до водопада, но

вечерта ще трябва да се приберем към града. Но може и пак да минем отгук на връщане.

Споменаването на думата „град“ предизвика истинско недоумение, и дори поясненията – „голямо село“ и „много хора на едно място“ не внесоха нужната яснота.

– Ние всички съжалява вие тръгва. Дори Срамежливка – въпросно-то таласъмче което не се беше обадило през цялото време поклати глава в знак на съгласие.

Красивка (бялото таласъмче, което бе сред първите видени от Никола) се хвана за крака ми като обвини ръчички около глезена, издавайки жални звуци.

Сбогуването бе предълго и много весело, макар малко тъжно. Ние им подарихме скаринката, за да я ползват за „музикална решетка“, както те се изразиха и им обещахме, че пак ще дойдем, опитвайки се да ги прегърнем едно по едно, а те ни изпяха своята песничка, по време на която изиграха един малък и много забавен танц:

Песничка, Която „Таласъмчетата“ Изпяха на Сбогуване

Дружно дружина живеят и пеят,
Заедно смеят, играят, лудеят.
Кой, кой в гората?
Ще размее тишината?
Дружно в слънце лов ловят.
И с месечината заедно спят.
Кой, кой в гората?
Ще играе със реката?
Дружно в дома си се хранят.
Заедно сутрин очички отварят.
Кой, кой в гората?
Ще разпее планината?

* * *

Продължихме с натежали сърца. За съвсем кратко време дребосъците ни бяха влезли под кожата. Никола мълчеше, явно замислен за „таласъмчетата“, а аз не нарушавах с нищо тишината. Потънали всеки в своите мисли, неусетно изминахме голямо разстояние. Вървахме с бърз ход, защото искахме да стигнем водопада възможно най-рано и там да

решим дали да се върнем при малките рошльовци. Рекичката все така весело шумолеше, но с изкачването, губеше своята сила. След около два часа загубих и малкото ми останало търпение:

– Хайде бе Никола, къде е този водопад? – възнегодувах срещу дългия преход и хвърлих уморено раницата на земята.

– Абе много странно, предния път като идвахме, май, стигнахме по-бързо – оправда се той, след което приседна до мен и се заигра с една сламка.

– Добре де, но според теб трябваше да сме там още преди час.

– Абе, не знам ти казвам... – забил поглед в сламката упорстваше той.

– Никола, погледни ме в очите и кажи какво става – повиших глас.

– Мрън, мрън, мрън – изломоти той.

– Още веднъж, ако може по-ясно – настоях.

– Ами май сме объркали пътеката – този път беше достатъчно ясен.

– Какво имаш предвид под „сме“, нали ти водиш?

– Добре де, обърках пътя, сега доволен ли си – беше накъсал сламката на малки парченца.

– И сега какво?

– Ами ще се върнем донякъде и после трябва да поемем по правилния път.

Не ми оставаше нищо друго освен да се съглася. Прехвърлих бремето на раницата върху неговите плещи и след една тежка въздишка тръгнах назад.

След близо час лутане из някакви трънаци (давай отгук, ще спестим много време), където успях да падна два пъти и да си надера задника (покритите с драскотини ръце на Никола бяха слабо утешение), най-накрая излязохме на вярната пътека:

– Видя ли, нали ти казах, че ще спестим път? – спътникът ми беше олицетворение на оптимизма.

Кимнах му ведро и продължихме към станалия вече легендарен водопад. Пътеката продължаваше да се вие като гигантски смок, а аз след всеки завой се надявах да ме посрещне природното чудо. Съвсем скоро до ушите ни долетя грохот на падаща вода, а дори и от това разстояние хладни пръски се сипеха върху главите ни. Скална издатина с титанични размери се бе врязала в реката и донякъде скриваше от погледа ни пълната красота на водопада. Водата отмиваше обраслите в растения устои на гигантското каменно жило. Никола опипа скалата, протегна крак към най-близкия несигурен камък, който можеше да му помогне да

пресече водното корито и застина в тази поза ужасно дълго. Не можех да разбера дали се страхува, но познавайки нрава му знаех, че това едва ли е причината, затова го приближих с думите:

– Какво става, бе Никола?

– Шшшт... – обърна се рязко той. След което допълни – Макар да предполагам, че не могат да ни чуят от шума на водопада.

Никола отново се обърна и втренчи поглед в нещо, което оставаше скрито за мен от каменистия великан. Разбира се, странното държание на приятеля ми и надигашото се в мен любопитство започнаха да взимат връх и аз се приближих по опасната пътека с риск да бутна и двама ни в пенещата се вода. Все още не можех да видя какво става. Никола бръкна в един от бездънните си джобове, сякаш неволно напипа нещо, след което ме погледна доволно усмихнат:

– Хайде, хайде погледни, но внимавай къде стъпваш, за да не се издадем... – той най-после доброволно отстъпи мястото си.

Видяната гледка започна да нарежда разбърканите частици от пъзела в главата ми, като заедно с това вцепени повърхността на цялото ми тяло. Седем-осем момичета се къпеха във водопада, напълно голи под падащите струи лъчиста пяна. Всички те бяха приказно красиви. Късните лъчи на отиващото си слънце, се пречупваха през призмата на водните капки обсипали като бисери гъвкавите тела и заискряваха във всички цветове на дъгата. Загледах се по-внимателно и преброих точно седем, като шест от тях бяха стройни, с млечнобели тела и руси коси, докато седмото момиче бе по-дребно и мургавко, със синьочерна коса, но все така красиво. Водните струи сресваха косите им и се заиграваха с изваяните тела. Капките се стичаха по голите им рамене, погалваха гърдите и отскачаха от твърдите им зърна, само за да паднат отново върху гладките им коремчета, където се търкулваха надолу, загубвайки се някъде сред нежния мъх между краката им. Те се веселяха и закачаха една друга в чудно-приказна игра. Шушукаха си, пръскаха се с вода и се къпеха сред омайни горски аромати и талази от догаряща светлина. Потупване-то по рамото ме извади от състоянието на унес:

– Стига ти толкова, дай пак аз да погледам.

– Никола... – дръпнах го настрана – какво става? Какво ще правим?

– Сигурно са момичета от околните села – уверено заключи той.

– Абе ти луд ли си! Ние за два дни не сме видели жив човек. Откъде ще се вземат седем готини мадами тук?

– Ами... не знам. Има ли значение? – Никола не изглеждаше особено учуден.

- Това са самодиви, бе човек! – възкликнах аз.
- Стига пак с твоите самодиви – не ми повярва той.
- А белите воали, които видяхме снощи?
- Тогава бяхме пушили...
- Виж, виж... – не можех да повярвам на късмета си. На един подалечен голям и объл камък бяха прострени дълги ленени ризи.
- Белите ризи! Казах ти, че са самодиви! – тържествувах аз.
- И защо това да значи, че са самодиви? – упорстваше Никола.
- Ти сериозно ли не си чувал за народните поверия? – вече не се стърпявах. – Сега ще е най-добре да ги откраднем.
- Кое момичетата ли?
- Ризите!

По изражението на Никола си личеше, че започва да проумява нещо.

– Дам, не е лоша идеята – съгласи се той, макар съображенията му да изглеждаха съмнителни.

– Ще трябва да се промъкнем много внимателно през реката. Може да ни видят. Казвайки това свалих раницата, за да се подготвя. На Никола явно не му харесваше тази мисъл след като вчера, а и няколко пъти днес беше цопвал в хладката вода.

– Отиди сам да ги вземеш, за да не издъня нещата.

– Не може, всеки сам трябва да си открадне – уверих го аз, почесвайки се по тила.

– По-добре просто да отидем да се запознаем с момичетата – предложи Никола.

– Нищо няма да стане, най-много да ги уплашиш. Народните легенди гласят, че единственият начин да уловиш самодива е да откраднеш ризата ѝ.

– Митак, въобще не ми харесват тези клеptomански наклонности в теб, но щом си рекъл, дай да вървим.

Краткото, но опасно прекосяване мина изненадващо успешно и за двама ни. Дори не ни забелязаха. С риск за здравето си, прескачайки последния хлъзгав камък, покрит с влажен мъх аз първи стигнах до мястото и погледът ми обхвана безредно струпаните дрехи. Белотата им беше смайваща. Бяха с еднаква кройка – дълги ризи с дантела по краищата и релефна везба на гърдите, а ръкавите се разширяваха от рамото към китката. Всъщност, една от ризите се отличаваше от останалите. Тя се набиваше на очи с кожените реснички, с които беше поръбена и с шарените мотиви на животни и цветя по гърдите. Обърнах се към Никола, за

да споделя откритата разлика, но за мой ужас той беше тръгнал смело през водата право към самодивите. Държеше едната си ръка на сърцето, а другата с вдигнат във въздуха V-образен знак. Предполагам, че искаше да каже „Ние идваме с мир и любов“. Не знам какво си мислеше, че прави, но момичетата щяха да го видят само след броени секунди. Бях безсилен да предотвратя неизбежното, затова затаих дъх и зачаках развързката със свито сърце. В този миг едно от момичета отправи взор в неговата посока и силно изпищя. Всички погледи се устремиха към порещият водата Никола и въздухът се изпълни с писъци и водни пръски. Девоjkите плуваха бързо към мен. Явно си търсеха ризите, но още не бяха забелязали моето присъствие. Това беше въпрос на няколко секунди и писъците се усилиха, а шумът от боси крака се загуби някъде в гората.

– Видя ли сега какво направи? – тежко въздъхнах аз.

– Съжалявам... – очите му загубиха веселия блясък, а лицето му посърна.

– Както и да е, – примирих се аз – хайде да тръгваме, вече нямам никакво настроение да стоя тук.

– Чакай малко – закова се Никола, – ами нали ризите им са тук! Значи трябва да се върнат да ги вземат.

Логиката беше добра и поне на пръв поглед идеята ми допадна. Какво пък толкова, можехме да постоим още час два тук, пътеката и в тъмното щяхме да я намерим. Вече за никакво връщане в града тази вечер не можеше и да става дума.

– Сякаш си прав – ръката ми почеса наболата брадичка, – обаче викам докато стоим да си харесаме по една риза.

– Добре – настроението на Никола се възвръщаше много по-бързо отколкото се разваляше, – ти коя си избираш.

– Можеш да избереш първи – усмихнах му се в отговор.

Чудно, дори не бях сигурен дали момичетата ще се върнат, но вече бях попил доброто настроение на Никола. Усмивката не слезе от лицето ми и когато ръката на моя приятел се насочи към шаренката риза:

– Добре де, защо точно тази си избра? Нещо по-пъстро не можа ли да вземеш? Нали знаеш, че мъдрецът е като просяк, скрил в дрехите си япис?

– Това е то, рискът да бъдеш различен – оправда се моят приятел.

Сега дойде и моят ред да избирам. Ризите бяха разпилени до краката ми и изглеждаха съвършено еднакви. Дълго се колебах и вече посягах към тях, когато последните слънчеви лъчи се скриха зад каменните

чукари и забелязах как по една от ризите плъзна бледо сияние. Това преосмисли избора ми и взех сияещата риза. Сега ни оставаше само да чакаме. Ако загадъчните девойки не се покажеха скоро, щяхме да си тръгнем и да признаем поражение. Но късметът отново беше на наша страна. Чу се лек шум и от гората излезе едно приказно създание. Залезващото слънце добавяше меден оттенък на русата ѝ коса, очите ѝ дълбоки като планински езера и също толкова наситено сини гледаха опечалено, а розовочервените устни навяваха мисли за божествени целувки. Тежката коса закриваше облите гърди и обгръщаше изваяната гола снага като чудна дреха. Краката нежни и стройни довършваха чудния образ на феята, застанала пред нас. Очите ми се срещнаха с леко нажаления и поглед и аз потънах в тяхното мълчание. Ефирното момиче проговори с вълшебен глас:

– Върнахме се...

* * *

В средата на полянката пламтеше буен огън. Водопадът пееше своята вълшебна песен, но ние се бяхме сгушили в утробата на планината и до нас достигаше само загадъчният шум от падащата вода. Огънят осветяваше момичетата насядали по земята и неговите пламъци подчертаваха тяхната красота през мекотата на ленените им ризи. Никола беше свалил взор в огнената жар и мълчеше упорито. Някак си цялата ситуация бе толкова странна за мен. Бях напълно объркан.

– На колко сте години? – зададох глуповат въпрос аз.

– Години? – учуди се Лазарина. – години е човешко понятие. Единица за време. За съществата като нас времето не съществува.

– Как може да не съществува? – разбуди се и Никола.

– Стела го успокои, че е трудно да бъде разбрано:

– Виж самодивите и някои други същества не са безсмъртни, защото времето не им влияе. Не, за тях то просто не съществува.

– Времето е нещо относително – обърна се към нас Магда. – То е като водата от реката, която минава покрай нас. Заема формата на съда в който е излято

Когато няма съд, няма и време.

– Е-е-е, стига приказвахме за много сериозни неща – усмихна се Стела. После искрено се разсмя от сърце. Безпричинният ѝ смях бе толкова заразен, че първо Никола, а после и аз се включихме. Другите

самодиви също добродушно се усмихваха на нас тримата.

– Добре, а само магически същества ли могат да бъдат безсмъртни? – запитах аз.

– Точно така – съгласи се Пламена.

– Само, че хората също са родени магически същества. Те просто са забравили, че са такива – погледна ме Магда.

– И ние също можем да бъдем безсмъртни? – уточних аз.

– Правилно си разбрал само, че безсмъртието не е целта. То е просто следствие – усмихна ми се Магда.

– Виж една светулка! – посочи ни я Иглика след което припна и се заигра с нея. Внимателно я улови в ръцете си. Прошепна й нещо, след което долепи ухо до шепите си. Пусна я обратно във въздуха и отиди до Никола за да му го прошепне в ухото.

– Разбра ли отговора на вашите въпроси? – попита го Детелина.

– Всички го погледнахме въпросително.

– Но тя нищо не ми каза! – негодуваше моят приятел.

– Напротив казах ти го – увери го Иглика.

Стела се доближи до Никола и бавно му го прошепна докато тялото ѝ докосваше неговото.

– Сега вече го чух – радваше се Никола.

– Да, защото Стела улови моят глас и сега ти го каза на човешки език.

– А ти на какъв език ми го каза?

– На езика на светулките. А Стела ме чу защото го изрекох твърде силно. Ако поне малко разбираше техният език нямаше начин да не разбереш това, което ти казвам. Никола изпадна в смешно недоумение.

– Чакай малко... „всяка светулка свети точно колкото трябва“, това ли е отговора на въпросите ни... – приятеля ми изглеждаше безпомощен. Комичната му гримаса разсмя всички останали.

– Да разбира се. Хората са светещи магически същества – каза напълно сериозно Стела, след което си затананика някаква песничка за светещите магически същества.

– Ако дойдете с нас вие можете да се научите как да се връщате в самото начало, когато сте били много малки – поясни ни Детелина

– Често ще прекарваме времето си заедно – включи се и Свилена, която си играеше с един кичур коса.

– Ще споделяме една постеля сред падналите горски листа – смигна ми Магда.

– Ще пеем песни заедно – радваше се Пламена.

– Ще се грижим за гората – усмихна се едно момиче, на което не бях запомнил името.

– Ще берем горски ягоди и билки – допълни Иглика.

– Какво беше това за падналите листа? – намеси се Стела, която се бе озовала в скута на Никола и ни накара всички да избухнем в дружен смях.

Магда ме помоли да изсвирия нещо и аз приех предизвикателството. Китарата легна в скута ми като дългочакана рожба. Пръстите ми се плъзнаха по сребърните струни и заизкачваха стълбата към небето. Нежните акорди полетяха в гората и се сляха със звуците от далечен кавал. Сепнах се и изпуснах нишката на песента. Сякаш напук мелодията на кавала се приближаваше и ставаше все по-ясна. Пазвата на планината се разтвори и изплю на нашата поляна човекът, който се беше включил в песента. Магда реагира първа и представи новодошлия. По-скоро представи Никола:

– Това е Никола, приятел е на твоя праправнук.

Погледнах човека зяпнал от смайване. След първоначалния шок успях да се посъвзема сравнително бързо. Е, значи все пак легендите за прапрадядо ми се оказаха верни. Наистина беше трудно за вярване, но след срещата със самодивите и „таласъмите“ бях готов за какво ли не. Огледах прародителя си с огромно любопитство, но не открих нищо общо между двамата. Е, почти нищо, все пак бях взел името му, което само по себе си не беше малко. Прадядо ми беше висок сивоок младеж на видима възраст не повече от двайсетина години. Светло кестенявите му къдри се вееха непокорно и достигаха малко под раменете. От облеклото не се виждаше почти нищо, защото беше наметнал шарен ямурлук, който покриваше цялото му тяло. Само ръцете се показваха изпод наметката, като лявата държеше кавала, който успя да ме омае с приказната си мелодия. Да, наистина външните прилики отсъстваха, но имахме общи интереси. Легендите бяха истина! Не само за отвличането, но и за майсторството в свиренето. Трудно може да се опише медният глас на кавала. Той се лееше от простата дървена свирка като лековита течност върху смъртоносна рана. Бълбукаше като жива вода и разказваше за минали времена и събития. Мелодията ме понасяше към тучни поляни, недокоснати от човешки крак. Бистри вирове, където се къпят русалки и се гонят с водните духове. Мрачни лесове, пълни с бродници и остри върхове, където лудите вихри танцуват своя смъртоносен танц. О! Мигът беше вълшебен. Исках да се потопя в него и да изчезна завинаги в тази чудна картина. Внезапно магията беше развалена. Прапрадядо ми

свали кавала от устните си, викна ме настрана и поде разговор:

– Драго ми е да те видя. Вярно е, че живея чуден живот, но понякога ми се прииска да видя живи хора. Дори и безсмъртието омръзва.

Погледнах го и на лицето ми се изписа изненада:

– Нима не ти е приятно тук? – през главата ми прелетя мисълта, че давам мило и драго да живея такъв живот. Да се слея с природата, да постигна безсмъртие, да живея с тези приказни създания и заедно да се опитваме да запазим непокътната поне частица от величието на гората! – Та ти имаш всичко, за което хората си мечтаят – опитах се да изразя с думи образа изграден в главата ми.

– Не ме разбирай погрешно момчето ми – блага усмивка озари лицето му, – но просто всеки камък си тежи на мястото. Първите 50 години всичко ми се струваше като приказен сън, но после нещата се промениха. Не е съдено на човек да живее с тези горски създания от светлина. А веднъж направил този избор нямаш възможност за промяна.

– Ами ако са те отвлекли самодиви, значи не си избягал във Влашко заради прапрабаба ми – сетих се внезапно аз. – Тогава от кой е детето?

– Не е точно така – все така усмихнат обясни той. – Наистина тогава стана една „беля“ и ти си колкото неин, толкова и мой потомък, но самодивите не са ме отвличали. Аз тръгнах сам по свой избор. Те не могат да те вземат насила. Правят ти предложение и ти сам избираш по кой път да тръгнеш. Аз се уплаших от семейните окови и тръгнах по този път. Сега се чудя дали не съм направил погрешен избор, но...

– Но за какъв грешен избор може да става дума? Та ти живееш във вечен празник!

– Това може и да е така, но само на пръв поглед. Мислиш ли, че е лесно всеки ден да се повтарят едни и същи неща? Ако всеки ден ядеш любимата си храна нима тя няма да ти омръзне?

– Разбирам – замислено се хванах за брадичката, – искаш да ми кажеш, че самодивите са твърде предсказуеми.

– Не точно, но започваш да напипваш същината. Те са просто различни от нас. Най-малкото – не стареят. Отдавна съм загубил всичките си приятели. Не успях да видя сватбата на децата и внуците си. Ти си един от малкото хора, които съм срещал за почти 100 години. Знаеш ли колко се радвам, че точно с теб ме срещна съдбата? Сега искам да ми разкажеш всичко за семейството.

– Добре – съгласих се аз и потънахме в дълбок разговор.

Няколко часа по-късно чувствах прапраядо си като много близък

приятел, а съм убеден, че и той ме възприемаше така. Смя се с глас на някои интересни истории, радва се на моите успехи и ми даде доста ценни съвети. Последният беше може би най-сериозния:

– Моето момче, споменът за тази вечер ще ме топли дълги години. Сега искам да ти дам и аз нещо – с тези думи той завърза около китката ми дълъг рус косъм – тебе те е харесала княгинята на самодивите, а тя има голяма власт. Много трудно ще откажеш да останеш в нейните владения, но този косъм ще те предпази от магията ѝ. До теб ще достигне само женският и чар, който също е много силно оръжие, но поне сам ще си господар на сърцето и ума си. Решавай мъдро, когато времето настъпи и знай, че няма да имаш втори шанс!

След тези слова се присъединихме към групичката край огъня. Хорово пеене изпълваше полянката, като дори и нашите гласове придобиваха това вълшебно звучене. Силата на песента беше всепроникваща и изпълваше тялото ми с енергията на гората, на планината и на дивото. Народните мотиви се преплитаха с шумът от клоните и водните пръски в един вълшебен глас. Седемте момичета пееха на седем различни гласа и това допълнително засилваше очарованието на момента. След песните дойде ред и на легендите – древни истини, погледнати през призмата на времето. Колкото хубаво пееха, дважд по-хубаво разказваха за времената, когато хармонията не е била само в затънтените места, а по целия свят и във всеки един от нас. Легендите ставаха все по-истински и когато Магда започна своя разказ цялото ми внимание беше привлечено от нея. Половината и лице грееше осветено от луната, докато огънят хвърляше златисти отблясъци върху другата и половина. Гласът и беше пътен и нежен, омайващ и хипнотизиращ. Очите излъчваха топлина и сякаш ме милваха, а ръцете доизвайваха картината. Когато омаята започна да намалява се огледах и открих, че Никола и Стела липсват.

Надигнах се и тръгнах да ги търся. Само на няколко крачки от огъня, под короната на огромен бук видях две тела, сплетени в страстна прегръдка. Ръцете на Никола играеха своя танц с косата на Стела, като явно се стремяха към краищата на къдрите ѝ, докато нейните ръце нежно масажираха врата му. Миг по-късно устните им се сляха в безумна целувка. Изчаках няколко минути и когато ми стана ясно, че скоро няма да приключат с любовната игра ги прекъснах:

– Никола, трябва да поговорим!

– Добре.

Направихме само няколко крачки встрани и гората от мрак ни погълна. Прокашлях се, защото не знаех как точно да започна, но явно

Никола имаше същият проблем. Помълчахме известно време, след което реших, че трябва да заговорим първи:

– Никола... – някаква буца набъбваше в гърлото ми. Растеше все повече и повече.

– Кажи...

– Това наистина ли се случва?

– Мисля, че да...

– Какво ще правим? – гласът ми съвсем се загуби.

– Всеки е свободен да решава...

– Добре, ти какво ще правиш?

– По-скоро ще остана... Митак, това е шанса да направим нещата, които винаги сме си говорили, че искаме да направим. Природата, хармонията, свободата, всичко Митак, всичко, а и Стела е прекрасно момиче.

– Нещата не са такива, каквито си мислим – след тази реплика му предадох с две думи за разговора с праядо, като наблегнах на предупреждението.

Никола се замисли за момент и тръсна глава, сякаш да изгони всяко съмнение:

– Това е така, но само Магда има такива сили. Погледни Стела! Сравни я с останалите. Та тя не е родена самодива, човече. Осиновили са я преди 17 години. Била е едва на няколко месеца. Вярно, че е хранена със самодивско мляко, но това не я прави една от тях. Все още не...

– Сериозно? – започнах да проумявам. – Означава ли това, че ще се върнеш с нея в града.

– Не мисля, че аз го искам, нито пък тя. Нима не разбираш шанса, който ни се дава.

– Би ми се искало да мога да дойда с теб, но ти знаеш защо трябва да се върна в Италия.

– Да знам...

– Никола, наистина не мога да остана! Има хора, които ме чакат, които ме обичат, които... – сълзи задавиха гласа ми.

– Разбирам те... – и неговият глас потреперваше. – Не си мисли, че няма хора, които обичам, и за които... – приятелят ми не успя да завърши репликата си защото ридаше с глас.

– Никола, ще ми липсваш. – и аз не можех да съдържа сълзите си.

– И ти на мен приятелю.

Силната ни мъжка прегръдка изразяваше повече от всякакви думи.

– Да се върнем край огъня? Искам тази вечер да се веселим и този

спомен да остане в нас завинаги.

Вместо отговор Никола тръгна към трепкащите светлини и заключи разговора:

– Да, ние ще си останем приятели...

След тези думи се появихме при огъня. Там веселбата продължаваше с пълна сила. Самодивите се кикотеха и огласяха местността. Гласовете им бяха божествени, а виното, което се предаваше от ръка на ръка, още по-хубаво. Времето се разтягаше в един миг. Тази нощ беше прекрасна и оставането на моят приятел започна да избледнява в съзнанието ми. От време на време поемах меха със сълзите на лозята, включвах се във веселбата и се радвах на всичко това. Последният плътен облак отплава по небосвода, разкривайки изпълнената луна, която освети полянката в сребристо-синкава светлина. Водопада заблещука под лъчите на месечината и водни струи от светлина запяха в ритъма на горска песен. Вятърът разбуди гората и тя се включи със своя плътен глас. Босите нозе на самодивите запристъпваха в кръг около пламтящото огнище и мен самият. Нощните птици запяха своите тъжни и радостни песни. Цветята и тревите танцуваха заедно с момичетата, чиито неземни гласове завъняха в едно с природата. Лунният блясък попи по ленените ризи и очерта телата им, които се движеха в магически ритуал от светлина и хармония. Благовонно ухане на целебни билки застла гората и мен самият. Пламъкът се разбуди и огря още по-страстно неустоимите им женски тела. Изцелен и замаян, почти не видях кога Никола и Стела бяха тръгнали към вътрешността на гората. Едва в последният момент забелязах как се очертаха силуетите им хванати за ръка, секунди преди да потънат в булото на мрака. Главата ми вече зашумя от изпитото вино, когато нежни ръце минаха по гарваново черната ми коса. Легнах в скута на Магда, а гласът и нашепваше обещания, които никоя земна девойка не можеше да ми даде. Ръцете и галеха лицето ми и се спускаха по гърба, където се спираха за миг и пак се качваха нагоре. Преплитаха се сред косите ми и пак се загубваха към раменете. Устните и се спуснаха към ухото ми и шепотът екна в главата ми. Още миг и щях да попадна под омаята на нейния чар, но лек сърбеж мина по безименния ми пръст. Погледнах го и видях, как пръстенът ми блещукаше. Сърбежът премина към китката, на която висеше русият косъм. Предупреждението на прапращадо ми ме наведе на мисълта за Таня. Напрегнах сили, откопчих се от прегръдки на Магда и потънах в мрачната гора. Тичах. Тичах. Тичах.

Препъвах се в израстъци от тъмнота, клони, разлюлени от вятъра, шибайха лицето ми, камъни вековни се ронеха изпод краката, а храстите ме спъваха и се увиваха около глезените. Видения изпълваха главата ми, а когато затворех очи ставах още по-ярки и истински. Спомен. Мисъл. Спомен. Мисъл. Спомени за миговете прекарани с Таня и мисли за бъдещето, което би могло да ме очаква с Магда. Минало и бъдеще. На едната страна стоеше момичето, на което бях посветил голяма част от живота си, човекът, който ОБИЧАХ, но който с тази обич ме ограничаваше. Затварях се в рамките на общоприетото, заточвах се в мръсните и шумни градове. Ставах един от тях и влизах в системата. Всичко това от обич! От другата страна стояха синеоките планини със зелени гриви. Бистрите езера и шумните водопади. Горските пътечки, покрити с напала шума през есента, снежнобели през зимата и още по-красиви лятото и пролетта. Поляните покрити с цветя и трева. Хаотични стъкълца от цветни мисли се удряха и въртяха в калейдоскоп. Бях попаднал на една адска въртележка от изоставен лунапарк. Краката ми все още бягаха надалеч, но мисълта ми вече бягаше към огъня. Внезапно всичко спря и притихна. Вятърът замлъкна и гората се притаи в тишина. Два образа изплуваха над останалото – Таня и Магда. Всичко отново се завъртя, но този път борбата не беше между природа и цивилизация, а между моята любов и природната магия. В този миг в съзнанието ми придоби очертания една полузабравена картина – лицето на моята любима, осветено от свещи. Разхвърлените пламъчета на обикновена човешка любов ме накараха да взема своето решение. Напрегнах последни сили изтощен от двубоя с другото си АЗ и продължих нощното бягство. Бягство обречено да завърши с неуспех. С неуспеха на всичко, което правим в живота си. С неуспеха на безсмислието на решенията, които взимаме, макар и никога да не сме сигурни, че те не са предопределени. Остава ни само да вярваме, че правим правилни решения спрямо нашата си ценностна система. И да вярваме, че те са добри. До моментът, в който просто спрем да взимаме решения. Лутане и бягство. Умора. Спокойствие. Сънят ме покри със сивото си було на забрава.

* * *

Утрото се пробуди. Случаен вятър на хладна умора разпиляваше последните пращинки пепел останали в каменното огнище. Цветята се огледаха. Мокра влага на капки покри с воал от забвение всичко. Сивкав прах затанцува около мен полюшван от ритъма на вятъра. Бях сам. Край мен се търкаляше раницата, а иззад един камък надничаше

китарата. Огледах се за Никола и внезапно си спомних всичко. Утре вече беше днес. От тъй насетне ще вървим по нови пътеки, макар и през местата познати. Имаше ли думи, които да могат да предадат цялата реалност и цялата приказност на това, което се бе случило. Има избори в живота, които всеки един от нас трябва да направи. Между добро и зло. Между обич и омраза. Между безкрайните възможности на приказното и ограниченията на реалното. Между природата и индустрията. Между скептицизма и вярата. Между ограниченията и свободата. Между тук, сега и утре, далече. Между истинската любов и безсмъртието. Денят, когато трябваше да направя своят избор беше вчера. От тъй насетне ще вървим по нови пътеки...

Забележки и пояснения:

1. Цитата в началото на творбата, всъщност също е авторово творение.

2. Самодивското биле не е пряка референция към канабиса, а по-скоро трябва да бъде отнесено към групата на халюцигените, чието действие се характеризира с типична загуба на Аз-а и състояния на дълбоко проникновение.

3. Началото на песента, която двамата герои запяват край огъня е „Самодива“ на българската група „Балканджий“.

4. Някои прилики с действителни лица и събития са случайни.

По идея на: Димитър Стефанов

Автори: Никола Райков и Димитър Стефанов

Текст на „Песен на Дърветата“: Димитър Стефанов, Николай Димитров и Никола Райков

Текст на песничка на „таласъмчетата“: Никола Райков

Рисушка на корицата: Цветан Ушев

Фотографии: Никола Райков

Благодарности: Ваня, Галена, Милен, Евелина, Никола, Кремена, Виктор, Мариян, Таня, Радка, Недялко, Ицо, Светла, Любомира, Роси, Петя, Явор, Иван, Румяна, Коки, Ясен, Георги, Иво, Мира, Деян, Мая, Калин, Димитър, Сашо, Нина, Мартин

Специални благодарности: Николай, Пламена, Стела, Таня

Посвещава се на: Дядо Бо Ян, за мъдрите слова...

© Никола Райков и Димитър Стефанов – 29 април, 2004

КРАЙ

© 2004 Димитър Н. Стефанов
© 2004 Никола Райков

Източник: Библиотеката на Александър Минковски

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/173>]